

Wydział Nauk o Zdrowiu Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku

Białystok, 25.07.2022

OCENA

rozprawy doktorskiej mgr Adama Tadycha

nt. Zajęcia ruchowe z muzyką w kształtowaniu rozwoju motorycznego dzieci

Taniec, z punktu widzenia ruchu, uznawany jest za jeden z najstarszych i najbardziej emocjonalnych sposobów dążenia do perfekcji. Towarzyszy ludzkości od zawsze, a przez cały czas jego istnienia, zmieniały się jego funkcje i role. Taniec jest obiektem badań wielu dziedzin nauki, np. choreologii, teatrologii, medycyny, socjologii, etiologii, historii. Z tańcem wiele wspólnego mają zarówno sport, gry zespołowe, jak i ćwiczenia fizyczne, zwłaszcza odnośnie rytmu, zabawy, siły i dynamiki. Z drugiej strony badania wykazują pozytywny wpływ tańca na zachowanie prawidłowej masy i składu ciała, usprawnienie układu krążenia i oddechowego, zapobieganie chorobom cywilizacyjnym takim, jak otyłość czy cukrzyca oraz, dzięki niwelowaniu stanów lękowych, istotne oddziaływanie na poprawę sprawności fizycznej oraz psychicznej. Taniec włącza się również do działalności terapeutycznej pod postacią choreoterapii, stosowanej celem poprawy stanu psychofizycznego człowieka, między innymi poprzez odblokowanie przepływu energii i rozwijanie inteligencji emocjonalnej. Ma pozytywny wpływ na zdolności motoryczne: gibkość, szybkość, skoczność, szybkość i wytrzymałość. Dzięki choreografiom opartym o kroki taneczne w różnych kierunkach i na różnych poziomach (skoki, pady) poprawia się orientacja czasowo-przestrzenna, a także koordynacja ruchowa oraz świadomość ciała i ruchu. Nie można także zapominać o korzyściach socjologicznych takich jak: integracja grupy, umiejętność współdziałania w zespole, a także pokonywanie barier komunikacyjnych, zwiększenie pewności siebie i poczucia własnej wartości. Ze względu na wieloaspektowość walorów tańca, elementy muzyczno-ruchowe wprowadzone zostały do programów edukacyjnych w szkołach w ramach zajęć wychowania fizycznego. Niestety tego typu działania rzadko

realizowane są w szkołach. W związku z pożytecznym wpływem na rozwój dzieci i młodzieży prowadzenie zajęć muzyczno-tanecznych jest pożądane i głęboko uzasadnione. W związku z powyższym badania Doktorantki doskonale wpisują się w nurt badań poszukujących nowych narzędzi/metod wspomagających fizyczny rozwój dziecka.

Przedstawiona mi do recenzji rozprawa doktorska mgr Adama Tadycha obejmuje 181 stron maszynopisu, w tym 60 rysunków, 60 tabel, 94 pozycje piśmiennictwa oraz aneks zawierający 4 załączniki (zgodę Komisji Bioetycznej, Ankietę własną, Arkusz obserwacji cech rozwojowych dziecka i Wrocławski test sprawności fizycznej)

Układ pracy jest typowy dla rozprawy doktorskiej i zawiera takie rozdziały jak: Wstęp, Cel pracy, Materiał i metody, Wyniki, Dyskusja, Wnioski, Streszczenie w języku polskim i angielskim, Wykaz piśmiennictwa, Wykaz rysunków, Wykaz tabel oraz Załączniki.

Wstęp złożony jest z 4 podrozdziałów. Po krótkim wstępie (podrozdział 1.1.), w podrozdziale 1.2. Doktorant charakteryzuje rozwój dziecka w wieku przedszkolnym. Podrozdział 1.3. poświęcił omówieniu zdolności motorycznych dziecka dokonując przeglądu definicji oraz przybliżając kryteria oceny zdolności motorycznych dzieci. Podrozdział 1.4. to opis roli muzyki w medycynie, rehabilitacji i edukacji, w kontekście uwarunkowań historycznych, definicji terapii muzyką, klasyfikacji oddziaływania muzyka na człowieka, rodzajów i technik terapii dźwiękiem, czy też doboru odpowiedniej muzyki do rodzaju zajęć. Opracowanie części teoretycznej dysertacji jest syntetyczne i komunikatywne, opierające się na właściwie dobranych materiałach źródłowych. Stanowi odpowiednie wprowadzenie czytelnika do badań własnych Doktoranta i uzasadnienie potrzeby podjęcia własnej tematyki badawczej,

Część badawczą dysertacji rozpoczyna prezentacja celu podjętych przez mgr Adama Tadycha badań, jakim było określenie wpływu zajęć ruchowych prowadzonych z wykorzystaniem muzyki na kształtowanie rozwoju motorycznego dziecka w wieku przedszkolnym. Za cele szczegółowe postawił sobie sprawdzenie w grupie dzieci 3, 4 i 5. latków czy zajęcia ruchowe z wykorzystaniem muzyki mają wpływ na rozwój sprawności fizycznej, na rozwój umysłowy, na rozwój społeczno-emocjonalny, na poprawę siły, mocy i zwinności.

W kolejnym rozdziale rozprawy Doktorant w sposób jasny przedstawił metody oraz materiał badań. Na prowadzenie badania uzyskał zgodę Komisji Bioetycznej KB 607/2016 przy UMK w Toruniu, Collegium Medicum w Bydgoszczy oraz zgody dyrekcji i rodziców/opiekunów dzieci na przeprowadzenie badań.

Do realizacji badań Doktorant wybrał dwie placówki przedszkolne z województwa kujawsko-pomorskiego pracujące w oparciu o jednakowy program wychowania przedszkolnego. W każdym z przedszkoli odbywały się zajęcia ruchowe ogólnousprawniające. Spośród dwóch przedszkoli Doktorant wylosował jedno, w którym do dotychczasowo prowadzonych zajęć ruchowych dodano dodatkową stymulację w postaci muzyki. Grupę kontrolną stanowiły dzieci przedszkola, w którym realizowano zajęcia ruchowe bez dodatkowego bodźca muzycznego. Do udziału w badaniu zakwalifikował łącznie 150 dzieci w wieku od 3 do 5 lat, po 75. dzieci w grupie badanej i grupie kontrolnej. Dzieci podzielono na trzy grupy wiekowe po 25. dzieci: grupa dzieci 3. letnich, 4. letnich oraz 5. letnich. Kwalifikując osoby do badania brał pod uwagę następujące kryteria: wiek od 3 do 5 roku życia, uczęszczanie w okresie przeprowadzania badań do jednej z dwóch placówek przedszkolnych na terenie województwa kujawsko-pomorskiego, o jednakowych programach wychowania przedszkolnego i pozyskanie świadomej zgody rodziców lub opiekunów prawnych na wzięcie udziału dziecka w badaniu. Za kryteria wyłączenia z badania uznał brak zgody rodziców lub opiekunów prawnych na przeprowadzenie badania, dysfunkcje ruchowe uniemożliwiające uczestnictwo w zajęciach ruchowych oraz inne choroby i dysfunkcje uniemożliwiające przeprowadzenie badania.

Na początku badania zapoznano rodziców dzieci uczęszczających do obu przedszkoli z tematem planowanych badań, a następnie wykonano badania z użyciem ankiety własnej, arkusza obserwacji cech rozwojowych dziecka oraz Wrocławskiego Testu Sprawności Fizycznej. Powyższe badanie wykonano w trzech etapach: przed rozpoczęciem zajęć ruchowych; po upływie 6. tygodni od pierwszego badania oraz po 12. tygodniach prowadzenia zajęć ruchowych. Zajęcia ruchowe odbywały się we wszystkich grupach wiekowych, zarówno w grupie badanej z towarzyszeniem muzyki, jak i w grupie kontrolnej bez dodatkowej stymulacji. Zajęcia odbywały się między 9:00 a 12:00, trzy razy w tygodniu, po 30 minut. W programie wykorzystano ćwiczenia ogólnousprawniające w formie zabaw ruchowych dostosowanych dla każdej grupy wiekowej, które były prowadzone przez magistra fizjoterapii. W jednym przedszkolu zajęcia prowadzono z towarzyszeniem muzyki. Zajęcia te były prowadzone przez magistra fizjoterapii w obu przedszkolach. Program muzyki stosowany w zajęciach ruchowych w grupie objętej stanowił zestaw zróżnicowanych pod względem charakteru tj. rytmu, tonacji utworów muzycznych, co pozwoliło na dobór odpowiednich ruchów z programu ćwiczeń wykonywanych w określonym rytmie i tempie.

Miało to na celu stopniowanie tempa ćwiczeń zaczynając od spokojnych, w umiarkowanym rytmie utworów przechodząc do szybszego tempa, a kończąc zajęcia muzyką o spokojnym, wyciszającym charakterze. Program muzyczny wykorzystywany w zajęciach ruchowych w grupie badanej obejmował 10. utworów, wymienionych na stronie 25 dysertacji.

Do analizy statystycznej wyników Doktorant wykorzystał pakiet MS Excel 2016 oraz Statistic 13, co opisano na stronie 26 dysertacji.

Warunki prowadzonego badania oraz użyte środki nie budzą zastrzeżeń i są zgodne z wymogami dla tego typu prac badawczych.

Wyniki pracy zostały opracowane bardzo starannie i zebrane w postaci 60 rysunków i 60 tabel.

W omówieniu badań mgr Adam Tadych wykazał, że jest dobrze obeznany z fachowym piśmiennictwem. Dyskusja zawarta jest na 6 stronach maszynopisu.

Uzyskane wyniki pozwoliły Doktorantowi na sformułowanie 7 wniosków, w których stwierdził, że w grupie dzieci, u których zajęcia ruchowe odbywały się z dodatkowym bodźcem muzycznym zaobserwowano istotny wzrost poziomu rozwoju motorycznego i wzrost poziomu sprawności fizycznej, przy czym dzieci z grupy 5. latków w większym stopniu zwiększały oceniane cechy od dzieci w grupach 3 i 4. latków. Zaobserwował także istotny wzrost poziomu rozwoju społeczno-emocjonalnego, w tym w grupach dzieci 4. i 5. latków był on większy wzrost w porównaniu z grupą 3. latków. Nie wykazał natomiast istotnie statystycznego wpływu zajęć muzyczno-ruchowych na rozwój umysłowy dzieci we wszystkich grupach wiekowych, jednakże parametr ten wzrastał wraz z kolejnymi badaniami (w czasie) dla obu grup: badanej i kontrolnej. Siła nie zmieniała się u badanych dzieci zarówno z obecnym, jak i bez obecnego stymulowania ruchowo muzycznego, a z kolei moc, szybkość i zwinność w grupie dzieci uczestniczących w zajęciach ruchowych z muzyką były istotnie większe wraz z kolejnymi badaniami (w czasie) w porównaniu z mocą w grupie dzieci, które uczestniczyły w zajęciach ruchowych bez muzyki.

Wszystkie wnioski w pełni znajdują potwierdzenie w przeprowadzonych badaniach własnych Doktorantki.

Piśmiennictwo składa się z 94 odpowiednio dobranych pozycji, polsko i anglojęzycznych, z okresu 1969-2021, w większości jednakże z okresu ostatnich 10 lat.

Streszczenia, zarówno polskojęzyczne, jak i angielskie, odpowiadają zawartości rozprawy i pozwalają się szybko zorientować w jej treści.

Uwagi krytyczne

- Brakuje mi postawienia hipotez i problemów badawczych.
- Brak cytowania pozycji 94 w tekście.
- Doktorant nie ustrzegł się także pewnych niedociągnięć w postaci pojedynczych błędów interpunkcyjnych i stylistycznych.

Podsumowanie

Poczynione uwagi w żaden sposób nie umniejszają wartości ocenianej rozprawy, a całość pracy dokumentuje umiejętność badawczą mgr Adama Tadycha. Całościowy układ pracy jest przejrzysty, ujęcie tematu rzeczowe, opisy wyników logiczne, a omówienie wystarczające. Doktorant wykazał, że posiada umiejętności sprawnego posługiwania się cytowanym piśmiennictwem, w tym obcojęzycznym, a praca spełnia wymagane w tym zakresie od rozpraw doktorskich kryteria istotności i poprawności rzeczowej.

Reasumując, oceniam rozprawę doktorską mgr Adama Tadycha za interesującą w aspekcie wpływu zajęć ruchowych prowadzonych z wykorzystaniem muzyki na kształtowanie rozwoju motorycznego dziecka w wieku przedszkolnym. Analiza wyników badań pozwoliła Doktorantowi na stwierdzenie wpływu dodatkowego bodźca muzycznego na rozwój motoryczny dzieci, jak również na rozwój społeczno-emocjonalny i umysłowy niektórych grupach wiekowych. Jak słusznie zauważa Doktorant, Jego badania stanowią uzupełnienie i wzbogacenie dotychczasowej wiedzy opisującej wpływ zajęć muzyczno-ruchowych na rozwój dzieci w wieku przedszkolnym, a zastosowane przez niego połączone metody zajęć ruchowych i dobranej do nich muzyki, są unikalne. Wyniki sugerują także, że praca nad poprawą jakości i efektywności zajęć ruchowych najmłodszych grupach dzieci jest niezbędna.

Na tej podstawie stwierdzam, że przedłożona mi do oceny praca doktorska Pana mgr Adama Tadycha nt. „Zajęcia ruchowe z muzyką w kształtowaniu rozwoju motorycznego dzieci”, spełnia wymogi stawiane rozprawom naukowym na stopień doktora w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu w dyscyplinie nauki medyczne, określone w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 19 stycznia 2018r. w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzania czynności w przewodzie doktorskim, w postępowaniu habilitacyjnym oraz postępowaniu o nadanie tytułu profesora (Dz.U. 2018 poz. 261) w związku z art. 179 ust. 1 Ustawy z dnia 3 lipca 2018r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 poz. 1669), stanowiąc oryginalne rozwiązanie problemu naukowego, a Doktorant wykazał się ogólną

wiedzą teoretyczną w danej dziedzinie i dyscyplinie naukowej oraz posiada umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej. Mam więc zaszczyt przedłożyć radzie Dyscypliny Nauki o Zdrowiu Collegium Medicum w Bydgoszczy pozytywną ocenę rozprawy wraz z wnioskiem o dopuszczenie mgr Adama Tadycha do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Prof. dr hab. n. med. Wojciech Kułak

Kierownik Kliniki Rehabilitacji Dziecięcej UMB